

Občané o fungování obecních úřadů a činnosti obecních zastupitelstev

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2003</i>
Otázky:	<i>PI.35, PI.36, PI.37, PI.38</i>
Termín terénního šetření:	<i>3. – 10. 2. 2003</i>
Počet respondentů:	<i>1074</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>5. března 2003</i>
Kód tiskové informace:	<i>pi30305</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

Počátkem února 2003 se CVVM SoÚ AV ČR ve svém šetření zabývalo tím, jak občané v současné době vnímají svou místní samosprávu. Výzkum mj. zjišťoval, kolik občanů přišlo v průběhu letošního či minulého roku do kontaktu se svým obecním úřadem, jak lidé hodnotí fungování svých obecních úřadů, nakolik jsou spokojeni s činností svého zastupitelstva a také zda se zúčastnili podzimních komunálních voleb.

Pokud jde o přímý kontakt občanů s jejich obecními úřady, všem respondentům jsme položili otázku: **„Vyřizoval jste v tomto nebo minulém roce nějakou záležitost na Vašem obecním úřadě?“**

Tabulka 1 – **Osobní kontakt s obecním úřadem**

	11/95	7/96	10/97	9/98	2/03
Ano	49	53	55	56	53
Ne	47	37	36	36	39
Neví, nevzpomíná si	4	10	9	8	8

Pozn.: Procenta ve sloupci, velikost výběrové statistické chyby činí +-3 procentní body.

Z výsledku šetření vyplynulo (viz tabulka 1), že v průběhu tohoto či minulého roku více než polovina občanů starších 15 let (53 %) přišla při vyřizování svých záležitostí do styku se svým obecním úřadem. Jak ukazují v tabulce 1 zachycené výsledky z předchozích let, tento podíl se v čase prakticky nemění, respektive kolísá okolo nebo těsně nad úrovní jedné poloviny, přičemž pouze první šetření uskutečněné v listopadu 1995 zaznamenalo statisticky nepatrně nižší výskyt odpovědí „ano“. Zrušení okresních úřadů, po kterém část jejich agendy přešla na obce a obecní úřady, se tak zatím nijak nepromítlo do rozšíření okruhu lidí, kteří měli co do činění se svým obecním úřadem.

Častěji do kontaktu s obecními úřady při vyřizování svých záležitostí přišli lidé ve věku 30 - 59 let, podnikatelé, respondenti s maturitním nebo vysokoškolským vzděláním a příznivci ODS. Naopak výrazně menší podíl těch, kdo se dostali do styku se svým obecním úřadem, se objevuje mezi studenty, respektive mezi mladými lidmi ve věku 15 až 19 let, mezi dotázanými se základním vzděláním a mezi respondenty z měst s populací nad 100 tisíc obyvatel.

Názory občanů na samotné fungování obecních úřadů byly zjišťovány prostřednictvím následující otázky, která byla položena všem respondentům: **„Pokud jde o obec, ve které žijete, jak hodnotíte fungování Vašeho obecního úřadu, to jak vyřizuje záležitosti občanů?“**

Tabulka 2 - **Hodnocení fungování obecních a okresních úřadů**

	7/1996	11/1997	9/1998	3/2003
velmi dobře	8	7	9	7
spíše dobře	43	43	43	56
spíše špatně	18	21	19	20
velmi špatně	5	5	7	4
neví	26	24	22	13

Pozn.: Procenta ve sloupci, velikost výběrové statistické chyby činí +-3 procentní body.

Výsledek ukázal, že fungování obecních úřadů v současnosti hodnotí pozitivně („velmi dobře“ nebo „spíše dobře“) bezmála dvě třetiny občanů (63 %), negativně („spíše špatně“ a „velmi špatně“) pak asi čtvrtina (24 %) a ostatní (13 %) na otázku dávají nerozhodnou odpověď. Ve srovnání s předchozími šetřeními, ve kterých se podíl příznivého hodnocení pohyboval přibližně na úrovni jedné poloviny, došlo k poměrně výraznému zlepšení hodnocení, a to zásluhou nárůstu podílu odpovědí „spíše dobře“ o 13 procentních bodů oproti všem dřívějším šetřením. Tento nárůst byl kompenzován zejména poklesem podílu nerozhodných odpovědí, zatímco podíl kritických vyjádření zůstává i nadále na úrovni jedné čtvrtiny, kterou měl v minulosti po celou dobu prováděných šetření této otázky.

Spokojenost s fungováním obecních úřadů je relativně vyšší u vysokoškoláků, u respondentů s dobrou životní úrovní, u dotázaných, kteří nejsou nespokojeni se současnou politickou situací, a u stoupců ODS nebo KDU-ČSL. Obyvatelé menších sídel s výjimkou nejmenších obcí s populací do 500 jsou rovněž častěji mezi těmi, kdo fungování obecních úřadů hodnotí pozitivně. S rostoucí velikostí sídla se pak výrazně zvyšuje podíl nerozhodných odpovědí, které častěji uváděli i mladí lidé ve věku 15 až 19 let, studenti nebo respondenti se základním vzděláním. Kritiku častěji dávali najevo lidé z vesnic s méně než 500 obyvateli a nezaměstnaní. Jak ukazuje tabulka 3, podíl kritiky fungování obecních úřadů je výrazně vyšší u respondentů, kteří přišli s obecním úřadem v relativně nedávné minulosti do přímého kontaktu, u ostatních občanů je naopak poměrně vysoký podíl nerozhodných odpovědí.

Tabulka 3 - **Hodnocení fungování obecního úřadu**

	ti, kdo přišli do styku s OÚ	ostatní občané
Kladné	65	63
Záporné	33	13
Neví	2	24

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Dále jsme se všech respondentů dotazovali, zda jsou spokojeni s činností obecního zastupitelstva.¹

Tabulka 4 - **Spokojenost s činností obecního zastupitelstva**

	9/93	9/94	10/94	11/96	9/98	10/98	11/99	11/00	2/03
velmi spokojen	1	2	2	4	3	4	4	3	7
docela spokojen	37	32	39	43	40	37	44	46	52
docela nespokojen	27	19	26	20	14	18	16	14	17
velmi nespokojen	7	4	6	6	4	6	3	5	4
nedokáže posoudit	28	43	27	27	36	35	33	32	20

Pozn.: Procenta ve sloupci, velikost výběrové statistické chyby činí +-3 procentní body.

Jak ukazují výsledky v tabulce 4, podíl spokojených (59 %) převyšuje zastoupení nespokojených (21 %) o 38 procentních bodů. Lze konstatovat, že spokojenost s činností obecních zastupitelstev se v podstatě příliš neliší od toho, jak občané hodnotí fungování obecních úřadů, i když v případě zastupitelstev je přeci jen poněkud vyšší podíl nerozhodných odpovědí. Není pochopitelně žádným překvapením, že odpovědi na obě položené otázky spolu velmi silně korelují. Podíváme-li se na časovou řadu zachycenou v uvedené tabulce, uvidíme, že i v případě zastupitelstev spokojenost s jejich činností zřetelně narostla v porovnání s rokem 2000 (o 10 procentních bodů) na úkor podílu nerozhodných odpovědí a že je jednoznačně nejvyšší za celou dobu jejího zjišťování ve výzkumech CVVM či dříve IVVM.

S činností obecního zastupitelstva jsou více spokojeni absolventi vysokých škol, dotázaní, kteří životní úroveň své domácnosti hodnotí jako dobrou, respondenti, kteří ve výzkumu nevyjádřili nespokojenost se současnou politickou situací, občané z obcí a měst od 500 do 5 tisíc obyvatel a voliči KDU-ČSL nebo ČSSD. Jak ukazuje tabulka 5, více spokojenosti kromě již zmíněného dávali najevo rovněž dotázaní, kteří v šetření uvedli, že se zúčastnili loňských voleb do obecních zastupitelstev.² Naopak poněkud vyšší podíl nespokojených se vyskytl v malých obcích do 500 obyvatel. Pokud jde o podíl nerozhodných odpovědí, ten se rapidně zvyšuje s rostoucí velikostí sídla, ve kterém respondenti žijí. Neschopni jednoznačně vyjádřit spokojenost či nespokojenost s činností obecního zastupitelstva jsou pak výrazně častěji mladí lidé ve věku 15 až 19 let, studenti a respondenti, kteří ukončili pouze základní vzdělání.

Tabulka 5 – **Spokojenost s činností obecního zastupitelstva podle účasti na minulých komunálních volbách**

	volil do zastupitelstva	nevolil do zastupitelstva
spokojen	67	42
nespokojen	21	27
nedokáže posoudit	12	31

Pozn.: Procenta ve sloupci, údaje „spokojen“ i „nespokojen“ představují příslušné součty podílů variant odpovědí „velmi“ a „docela“.

¹ Otázka: „**S činností obecního zastupitelstva jste velmi spokojen, docela spokojen, docela nespokojen, velmi nespokojen?**“

² Z respondentů, kteří v době konání loňských komunálních voleb disponovali volebním právem (n=975), 75 % uvedlo, že se jich zúčastnilo, 24 %, že nikoliv, a 1 % odpovědělo, že si to nepamatuje. Takto ex post deklarovaná volební účast odpovídá výsledkům předvolebních průzkumů na téma plánované volební účasti, ovšem výrazně se odchyľuje od skutečné volební účasti (43,38 %), přičemž rozdíly mezi deklarovanou a skutečnou volební účastí výrazně narůstaly s velikostí obce.